

Hanka Włodarczak

Telewizja Leszno

KRÓL STANISŁAW LESZCZYŃSKI BOHATEREM KONFERENCJI W NANCY I ZWEIBRÜCKEN (10, 22 X 2022)

Cudze chwalicie, swego nie znacie – to staropolskie przysłowie można bez wątpienia odnieść do króla Stanisława Leszczyńskiego. Szkoda, bo to postać z wielu względów godna uwagi. Pochodził ze znamienitej wielkopolskiej rodziny właścicieli Leszna – mówiło się, że kto rodu Leszczyńskich nie zna, ten Polski nie zna.

Od najmłodszych lat, jako jedyny syn Rafała Leszczyńskiego, przygotowywany był do objęcia najważniejszych stanowisk w państwie. Historia chciała, by aż dwukrotnie sięgnął po polską koronę. To czyni z Leszna miasto wyjątkowe – jest jedynym w Polsce rodzinnym miastem dwukrotnego króla Polski.

Stanisław Leszczyński, urodzony we Lwowie w 1677 roku z ojca Rafała i matki Anny z Jabłonowskich, miał niezwykle długie i ciekawe życie. Po pierwszej elekcji w 1704 roku utrzymał się na tronie tylko do roku 1709. Trwała wówczas wojna północna między Ligą Północną a Szwecją, w której Stanisław opowiedział się po stronie Karola II, króla Szwecji, a przeciw carowi rosyjskiemu Piotrowi I. Klęska Szwedów pod Połtawą okazała się brzemienna w skutkach dla Stanisława, oznaczała wygnanie, które było mu pisane do końca życia. Papież Jan Paweł II podczas wizyty we Francji uznał króla za prekursora polskiej emigracji.

Poprzez państwo osmańskie Stanisław trafił w 1714 roku do Zweibrücken – Księstwa Dwóch Mostów, które wówczas należało do Szwecji. Tam dał się poznać jako człowiek otwarty, zostawił po sobie letnią rezydencję Tschifflick. Do dziś mieszkańcy niemieckiego Zweibrücken w Nadrenii Palatynacie pamiętają polskiego gościa.

Kolejnymi etapami wygnania zubożałego, zdetronizowanego króla, było Bad Bergzabern i francuski Wissembourg. To właśnie tutaj dotarła do niego nieprawdopodobna wręcz informacja – jego córka, Maria, zostanie żoną francuskiego króla Ludwika XV. To odmieniło położenie Leszczyńskiego i jego rodziny.

W 1725 roku dumni wissembourczycy żegnali swoich znamienitych gości – przyszlą królową Francji i jej rodziców, Stanisława i Katarzynę z Opalińskich. To było święto dla całego miasta.

Nowy okres życia Stanisława także obfitował w pełne zwrotów akcji wydarzenia – druga koronacja w 1733 w Polsce, a następnie, po kolejnym niepowodzeniu panowania, objęcie tronu Lotaryngii w 1737 roku. Królewski teść władał księstwem dożywotnio do 1766 roku. Lotaryńczycy są mu do dziś wdzięczni za to, co zrobił dla regionu – był władcą światłym, otwartym na nowe idee, dostrzegającym potrzeby ubogich. Jego dwór przyjmował najznamienitsze postacie ówczesnych czasów. Wolter mówił o nim: „Król ten zrobił w swoim nowym państwie, księstwie Lotaryngii, więcej dobrego, niż wszyscy królowie Sarmacji nad brzegiem Wisły”. Co ważne, poświęcił na to swoje osobiste fundusze, którymi dysponował po sprzedaży rodowych dóbr w Rydzynie i majątków zmarłej żony.

Stanisław Dobroczyńca stoi dziś majestatycznie na placu swojego imienia w Nancy, który 40 lat temu, ze względu na piękno, został wpisany na światową listę dziedzictwa UNESCO.

W Lesznie coraz więcej mówi się o Stanisławie – cyklicznie odbywa się impreza *Powrót Króla*, mamy szkoły jego imienia. 12 lat temu, przy współpracy z miastem, Telewizja Leszno zrealizowała trzy filmy o Leszczyńskim. Jednak działania promocyjne miasta nie uczyniły z króla pierwszoplanowej postaci. Teraz to się zmienia, Stanisław staje się ważny w przestrzeni publicznej – nie tylko Leszna. Miasto podejmuje też inicjatywy międzynarodowe.

Takie wsparcie może doprowadzić do zmiany postrzegania króla, upowszechnienia wiedzy na jego temat, łamania stereotypów i budowania tożsamości historycznej mieszkańców Leszna w oparciu o idee i dzieło Stanisława Leszczyńskiego.

10 października 2022 roku na Uniwersytecie w Nancy zorganizowana została konferencja naukowa poświęcona królowi. Wzięli w niej udział: kierująca katedrą ukrainistyki Irena Dmytrychyn z Narodowego Instytutu Języków i Cywilizacji INALCO w Paryżu, Francois Rosset z Uniwersytetu w Lozannie, Dimitri Garnarczyk z Uniwersytetu w Perpignan, Didier Francfort i Marek Rogalski z Uniwersytetu Lotaryńskiego, Małgorzata Sokołowicz z Uniwersytetu Warszawskiego oraz Charlotte Glück – dyrektor muzeum w Zweibrücken. Ich wystąpienia dotyczyły wielu aspektów panowania Stanisława – od muzyki, poprzez ikonografię, poglądy króla dotyczące państwa i łączenie trzech kultur: polskiej, francuskiej i niemieckiej.

22 października 2022 roku odbyła się kolejna konferencja, tym razem w Zweibrücken, w którym Stanisław mieszkał w latach 1714–1719. Wystąpienia wygłosili: Uwe Konst na temat podróży Stanisława z imperium osmańskiego do Księstwa Dwóch Mostów, Maciej Urban – miejski konserwator zabytków w Lesznie – o pałacu w Rydzynie, Didier Bischof – o związkach Stanisława

z Wolterem, Kurt Gotz o rezydencji króla w Wissembourgu i Magdalena Urbanik o działaniach Leszna na rzecz promowania Stanisława Leszczyńskiego.

W obydwu konferencjach uczestniczył wiceprezydent Zabrza Krzysztof Lewandowski, promujący swoją książkę *Stanisław Leszczyński – Król Polonus*.

Konferencjom towarzyszyła kamera Telewizji Leszno, a materiały filmowe zostały wyemitowane w siedmiu miastach Wielkopolski, w których stacja nadaje swój program.

Konferencje w Nancy i Zweibrücken zorganizowane zostały przez Organizację Turystyczną Leszno Region, przy wsparciu ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i w ramach konkursu *Polonia i Polacy za Granicą 2022*.